

ESPOO
ESBO

Liikettä lukutaitoon!

Luetun ymmärtämisen
arvioinnin tukimateriaali

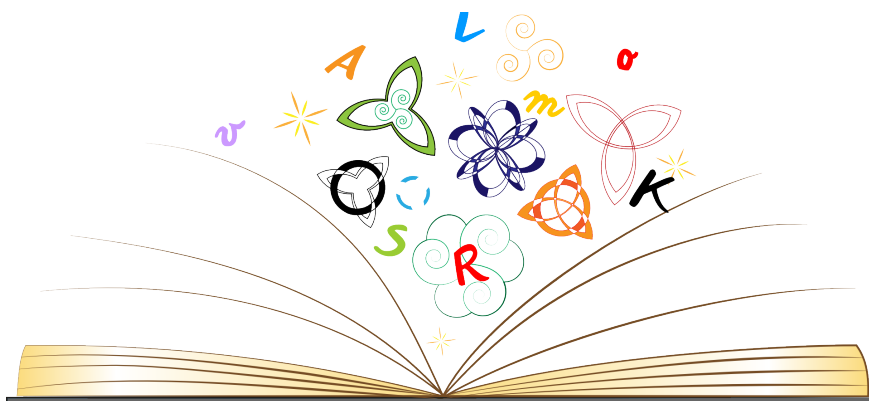
Edetään Espoossa -hanke

Sisältö

Liikettä lukutaitoon!	3
Teksti ja tehtävät	5
A-kuva	5
A-tehtävät	6
B-teksti	7
B-tehtävät	8–9
C-teksti	10
C-tehtävät	11
D-mainos	12
D-keskustelu	13
D-tehtävät	14
E-teksti	15
E-tehtävät	16
Mallivastaukset.....	17
A-mallivastaukset	17
B-mallivastaukset	18–19
C-mallivastaukset	20
D-mallivastaukset	21
E-mallivastaukset	22
Lomakkeet.....	23
Opettajan koontilomake	23
Oppilaan lomake	24

Työryhmän jäsenet

Anita Paatelma,
Sanna Räisänen,
Giedre Soinio,
Mirka Tukiainen

Liikettä lukutaitoon!

Liikettä lukutaitoon! -kartoitusmateriaali sisältää vaikeutuvia tekstejä ja tehtäviä kehittyvän lukutaidon prosessiarviointiin. Materiaali on osa Espoon kaupungin kieli- ja kulttuuriryhmien vastuualueen hanketta Edetään Espoossa. Hanke on saanut avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Materiaalia voidaan käyttää kolmannesta luokasta ylöspäin. Tehtävät soveltuvat sekä suomea äidinkielenään puhuville että maahanmuuttajataustaisille oppilaille. Erityisen hyvin materiaali toimii oppilailla, joilla on lukemisen kanssa pulmia. Edistymisen seuraaminen kannustaa sekä oppilasta että opettajaa. Kartoitusmateriaalin avulla voidaan seurata yksittäisen oppilaan kehittymistä lukijana tasolta toiselle. Materiaali ei korvaa jo käytössä olevia normeerattuja lukukokeita. Se antaa kuitenkin uutta tietoa lukutaidon kehittymisestä. Keskeisenä tavoitteena on tavoitella "oman oppimisensa omistajuutta", jossa oppilas huomaa edistymisensä ja myönteinen minäkuva kannustaa lukuharrastuksen pariin.

Vaikeutuvia tekstejä on viisi, lausetasosta sanomalehtitekstiin. Ne ovat työryhmän laatimia, lukuun ottamatta sanomalehtiartikkeliä, jonka on kirjoittanut toimittaja Harri Römpötti. Tekstien aihepiirit ovat koululaisille tuttuja, sanasto ja teemat 2000-luvulta. Lauseeseen liittyvän kuvan on piirtänyt Kilonpuiston oppilas Prakaikaeo Sabai.

Tekstit

- A Kuva ja lause "Koulupiha"
- B Koulupäivän kuvaus "Aada"
- C Teemapäivän selostus "Saunapuron koulu"
- D Tiedon soveltaminen "Blue Poni"
- E Lehtiartikkeli "Marco Rota"

Taustaa

Prosessiarvionnin taustalla on Sirkku Kananojan 1990-luvulla laatima Taidon portaat 1. luokan prosessiarviointi. Kananojan materiaali oli virikkeenä Espoossa maahanmuuttajaopetuksen kehittämisiin lukutaidon koesarjoihin Portaita eri kielillä 1997 ja Avaimia-koesarja 1999.

Miksi prosessiarviointia?

- lukutaidon taitoerot ovat suuria, ei vertailua toisiin oppilaisiin
- oppilaan taitoja verrataan hänen aiempiin suorituksiin (OPS 2014)
- taidon kehitys tulee näkyväksi, kannustava palaute oppilaalle, huoltajalle ja opettajalle
- huoltajalle ja opettajalle tietoa taidon kehittymisestä
- oppimisprosessi keskiössä

Liikettä lukutaitoon! -koesarjaa on pilotoitu Espoossa lukuvuoden 2017–2018 aikana. Mukana oli 3, 5. ja 7. luokan oppilaita. Laaja-alaisilta erityisopettajilta saadun palautteen perusteella työryhmä muokkasi tekstejä ja tehtäviä. Esitestauksesta saadusta materiaalista tekee suomen kielen sivututkielman äidinkielen ja suomi toisena kielenä -opettaja Satu Tiainen.

Ohjeita käyttäjälle

Kartoitukseen ei liity normeerausta, joten opettajan harkinnan varaan jää, onko portaan taso saavutettu. Tason määrittely helpottuu, jos teettää kartoitusta laajemmalle oppilasjoukolle ja eri-ikäisille. Tekijät suosittavat tehtävien tekemistä muutama kerrallaan.

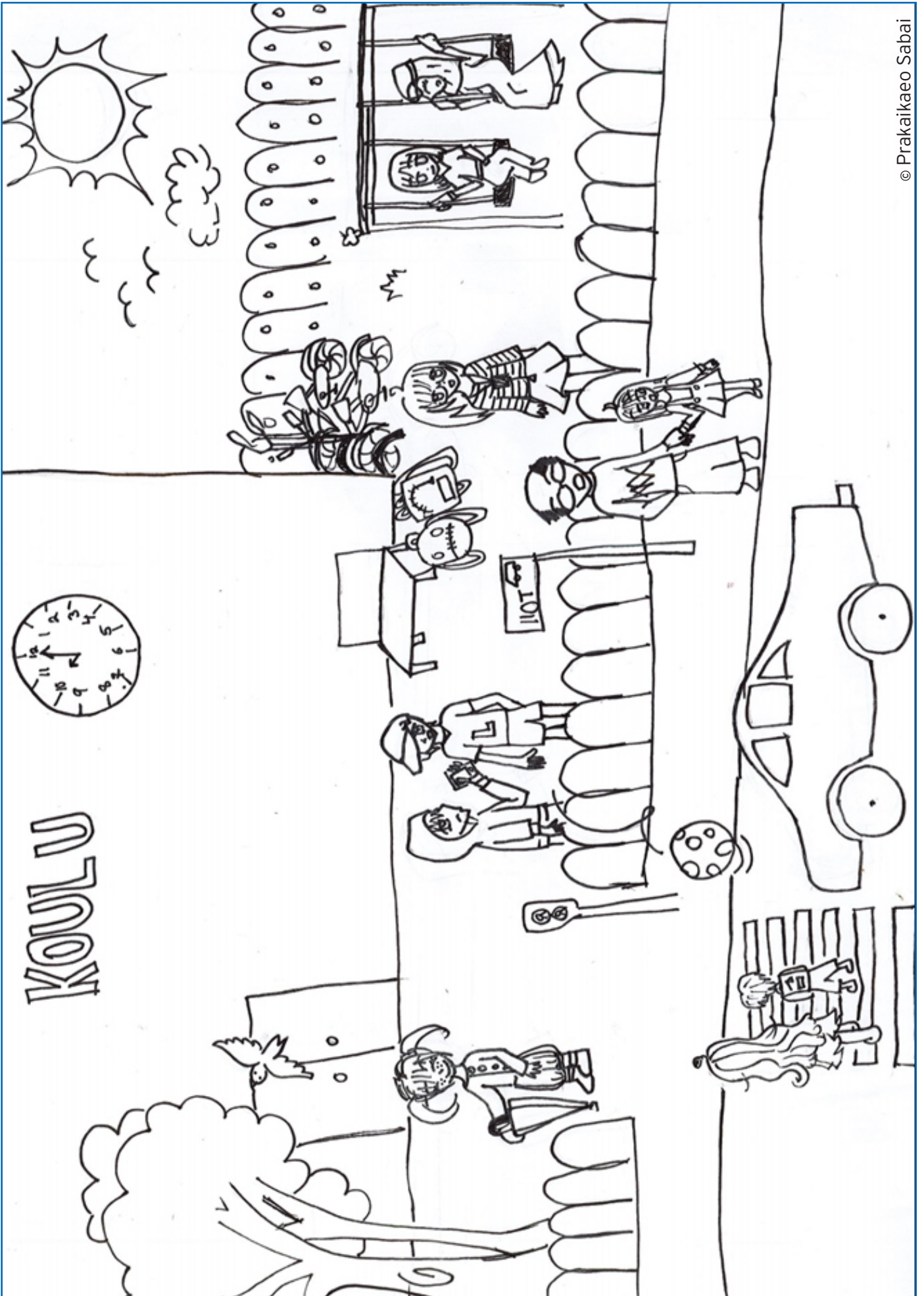
Oppilaille kerrotaan, että he tulevat saamaan suoriutumisestaan henkilökohtaisen palautteen. Aineistoon liittyy palautelomake, jota voi varioida oppilaan tarpeiden mukaan. Pylväiköstä voidaan värittää hyväksytysti tehdyt tasot. Mikäli kartoitusta tehdään useana lukukautena, oppilaalle kertyy pylväikköjen sarja, joista edistyminen tulee esiin. Oppilasryhmän taitojen edistymiseen on laadittu seurantalomake opettajaa varten.

Tekstit pyrittiin laatimaan vaikeutuviksi. Esitestaus kuitenkin osoitti, että tekstilajin tuttuus vaihteli. Saadun tuloksen avulla opettaja pystyy suuntaamaan opetustaan. Jotta kartoitusmateriaali säilyttäisi luotettavuuden, vastauslomakkeita ei palauteta oppilaille eikä huoltajille. Kartoitustehtäviä ei ole tarkoitettu harjoitusmateriaaliksi. Kun oppilas kysyy sanan merkitystä, hänet ohjataan pohtimaan merkitystä lauseen perusteella.

Siispä liikettä lukutaitoon!

Espoossa kevät 2018

Sopiiko väite kuvaan? Merkitse **_S_** = sopii TAI **_E_** = ei sovi.

- a) Ulkona sataa vettä. _____
- b) Tytöllä on sateenvarjo kädessään. _____
- c) Lintu istuu puun oksalla. _____
- d) Kolme lasta keinuu. _____
- e) Raitapaitaisella naisella on puhelin kädessään. _____
- f) Reput ovat penkillä. _____
- g) Suojatiellä on jalankulkijoita. _____
- h) Bussipysäkillä seisoo isä lapsen kanssa. _____
- i) Pyörätelineessä on pyöriä. _____
- j) On yö. _____
- k) Suojatien eteen on pysähtynyt pakettiauto. _____
- l) Kello on kymmenen. _____
- m) Pallo lentää aidan yli. _____
- n) Saparopäisellä tytöllä on pisamia. _____
- o) Taivas on täysin pilvetön. _____
- p) Kenelläkään ei ole huppua päässään. _____

yhteensä _____ / 16 p.

© Olli Häkämies

Aadan koulupäivä

Aada heräsi pimeänä maanantaiaamuna. Hän katsoi ikkunasta ulos ja näki, että yön aikana oli satanut paljon lunta. Aada lähti kävelemään kohti koulua. Kävely oli hidasta, koska lunta oli todella paljon. Kun Aada tuli koulun pihalle, piha oli tyhjä. Hän tajusi olevansa myöhässä. Lumiset kadut olivat hidastaneet hänen matkaansa. Onneksi opettaja ymmärsi, miksi Aada oli myöhässä, eikä ollut vihainen.

Ensimmäisellä oppitunnilla Aadan luokka opiskeli matematiikkaa. Aadan mielestä se tuntui vaikealta. Matematiikan tunnin jälkeen oli vuorossa hänen lempiaineensa englanti. Englanninopettaja oli kuitenkin sairaana. Hänellä oli sijainen, joka ei Aadan ja muiden oppilaiden yllätykseksi osannut sanaakaan englantia.

Välitunnilla Aada rakensi ystäviensä Eetun ja Miian kanssa lumilinnan. Muut oppilaat ihastelivat linnaa ja halusivat tulla mukaan leikkimään. Ruuaksi koulussa oli kalakeittoa. Aada ei ollut koskaan tykännyt kalakeitosta eikä siksi syönyt sitä kuin pienen annoksen.

Ruokailun jälkeen heidän luokkansa meni liikuntatunniksi luistelukentälle. Aada oli aamulla unohtanut luistimet kotiin, koska oli ollut niin innoissaan lumesta. Kaiken lisäksi hänellä oli kova nälkä, koska hän oli syönyt vain muutaman lusikallisen keittoa. Viimeisen oppitunnin jälkeen Aada oli erittäin iloinen, että pääsi kotiin.

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse **_S_** = sopii TAI **_E_** = ei sovi.
Jos väite ei sovi tekstiin, korjaa väite viivalle.

a) Yöllä oli satanut vähän lunta. _____

_____

b) Aada tuli myöhässä kouluun. _____

_____

c) Aadan mielestä matematiikan tunti oli vaikea. _____

_____

d) Matematiikka on Aadan lempikouluaine. _____

_____

e) Toisella oppitunnilla oli liikuntaa. _____

_____

f) Englannin tunnin opettaja ei osannut englantia. _____

_____

g) Liikuntatunnilla oli sijaisopettaja. _____

_____

h) Aada rakensi välitunnilla lumilinnan kolmen ystävänsä kanssa. _____

_____

i) Aada ei pitänyt koulupäivän lounaasta. _____

_____

j) Aada unohti luistimet kotiin, koska hän oli innoissaan lumesta. _____

_____

2. Vastaa kysymyksiin tekstin perusteella.

a) Miksi opettaja ei ollut Aadalle vihainen?

---

b) Mitä yllättävää koulupäivän aikana tapahtui? (mainitse ainakin yksi asia)

---

c) Mikä teki Aadan liikuntatunnista hankalan? (mainitse kaksi asiaa)

---

d) Miksi muut oppilaat halusivat tulla leikkimään Aadan kanssa välitunnilla?

_____/ 8 p.

yhteensä ____/ 18 p.

C Saunapuron koulun teemapäivä

Viime lauantaina Saunapurossa vietettiin Kodin ja koulun -päivää. Päivän teemana oli kestävä kehitys. Syksyn aikana oppilaat olivat mm. biologian ja maantiedon oppitunneilla käsitelleet ilmastonmuutosta, sen syitä ja seurauksia. Yhteisen lauantapäivän aikana oli tarkoitus pohtia, miten itse kukin voisi vaikuttaa ilmastonmuutokseen sekä jakaa hyviä käytännön vinkkejä.

Oppilaiden vanhemmat järjestivät kirpputorin, jossa hyväkuntoiset urheiluvälineet, kirjat, sarjakuvalehdet, pelit ja muut ehjät tavarat vaihtoivat omistajaa tiuhaan tahtiin. Kuutosluokkalaiset pojat kokeilivat sormillaan luistimien teriä ja ihmettelivät kovaan ääneen, kuinka nopeasti jalka kasvaa. Näinkö nämä luistimet mahtuvat jalkaan vielä ensi kaudellakin?

Kasiluokkalaiset Ahmed ja Miro pyörittivät käsissään uutta Crash Bandicoot -peliä ja yrittivät tinkiä hintaa alas. Tarkoitus oli ostaa yhteinen peli ja pelata sitä joko yhdessä tai vaihtovuoroin. Rahaa piti jäädä vielä muutama mangasarjakuvalehteen, sillä poikien harrastuksiin kuuluu myös shonenmanga.

Ruokasalista kuului innokasta puheensorinaa. Oppilaskunta oli järjestänyt keskustelupaneelin, jossa kaikkien luokkien oppilaskuntaedustajat toivat esille omat näkemyksensä siitä, millaisen hiilijalanjäljen itse kukin haluaa jättää.

- Maapallon luonnonvarat ovat rajalliset, ja kierrättäminen vähentäisi ilmastonmuutoksen vaikutuksia, perusteli seiskaluokkalainen Liinu Tabb.
- Meilläkin kierrätetään lasia, biojätettä ja pahvia, mutta muovin kierrättämisessä on parantamisen varaa, totesi viitosluokkalainen Peko Terä.

Paneelikeskustelun aikana muilla oppilailla oli mahdollisuus kommentoida puheenvuoroja online-keskustelussa. Siihen kerättiin myös parhaat kierrätysvinkit.

Saunapuron koululehden toimittaja kiersi ja haastatteli osallistujia.

- Päivän paras juttu oli keittiön henkilökunnan esittelemä ”yrttipönttö”, Julia ja Zahra iloitsivat kirkkain äänin.
- Olisi maailman siisteintä, jos saisimme kasvatettua omaa tuoretta basilikaa ja rosmariinia, jatkoivat kaverukset.

Julian äiti taas kiitteli sitä, että suurin osa päivään osallistuneista tuli koululle kävellen tai polkupyörillä.

- Tässä saadaan kaksi kärpystä yhdellä iskulla: säästetään luontoa ja kunto kohenee. Ja ollaanhan me liikuntapainotteinen koulu, naurahi hän lopuksi.

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse **_S_** = sopii TAI **_E_** = ei sovi.

- a) Koulun kirpputorilla myytiin hyväkuntoisia urheiluvälineitä ja kirjoja. ____
- b) Ahmed ja Miro ostivat shakkilaudan. ____
- c) Maapallon luonnonvarat ovat rajattomat. ____
- d) Kierrättäminen hidastaa ilmastonmuutosta. ____
- e) Koulun urheilukentälle oli rakennettu väliaikainen pysäköintialue, koska tapahtumaan tultiin henkilöautoilla. ____
- f) Julian äiti pelkäsi kärpäsiä. ____
- g) Energiajuomatölkit kannattaa heittää roskeen. ____
- h) Joku ehdotti, että käsityötunneilla voisi uudistaa vanhoja vaatteita. ____
- i) Saunapuron koululla on oma koululehti. ____
- j) Oppilaskunnan keskustelupaneeli järjestettiin liikuntasalissa. ____

____/ 10 p.

2. Selitä omin sanoin, mitä tarkoittavat seuraavat ilmaisut tekstissä.

Malli → "puheensorina" - tarkoittaa vilkkaasta keskustelusta aiheutuvaa ääntä

- a) "tiuhaan tahtiin" _____
_____
- b) "tinkiä" _____
_____
- c) "tuoda esille omat näkemyksensä" _____
_____

____/ 6 p.

3. Lue teksti ja poimi neljä erilaista asiaa, joilla oppilaat tai vanhemmat yrittävät vaikuttaa ilmastonmuutokseen.

_____
_____
_____

____/ 2 p.

yhteensä ____/ 18 p.

Blue Poni

HELSINGIN JÄÄHALLILLA
28.10.–31.10.

Torstai	klo 18.00
Perjantai	klo 19.00
Lauantai	klo 20.00
Sunnuntai	klo 20.30

LIPUT:
Lippupalvelusta 35 €
Ovelta 40 €

LIPUT: Lippumestarit.fi, Kaikkiliput.fi, Pääsylippu.fi ja ovelta

D

Alex

Oliks sä Sussu viikonloppuna Blue Ponin keikalla?

Olin! Se oli aivan loistava! Kenen kaa sä olit siel?

08.02

Nii oli! Harmi kun ei nähty siellä. Olin yhden mun kaverin kaa. Et tunne sitä. Minä päivänä te olitte?

Me oltii Jessen kaa perjantain. Mentiin heti koulun jälkee jonottaa niit lippuja. Lippupalvelusta oli liput jo loppu, mut oltii kuultu, et ovelta viel saa. Onneks saatii liput. En ois kestäny, jos ei oltais saatu.

08.03

NO ÄLÄ! Ois ollut kamalaa, jos ei olis päässy.

Se viralline keikkapaita on iha tajuttoman hieno. Minkä värisen sä sait? Laitetaaks huomenna ne paidat päälle kouluun?

08.05

Mä en saanu keikkapaitaa, kun me päästiin tapamaan Blue Ponia lavan taakse.

Oikeesti?!?! Oon niiii kade.

08.11

Kurjaa, et et saanu paitaa. Meil ne jaettiin sisään mennes. Minä päivän olit keikal? Luulin, et paitoja jaettiin kaikis Helsingin esityksis.

08.12

Me oltii jo keskiviikkona. Ehkä me mentiin vaan sellasesta ovesta, et sielt ei saanu paitaa.

Miks sun pitää aina valehdella?! Et sä missää Blue Ponin keikalla oo ollu!

08.13

Aa

Vastaa kysymyksiin.

- a) Missä kaupungissa Blue Ponin konsertti järjestettiin?
_____ / 1 p.
- b) Minä päivänä Sussu meni Blue Ponin keikalle?
viikonpäivä _____ päivämäärä _____ / 2 p.
- c) Missä myytiin lippuja Blue Ponin keikalle?
_____
_____ / 2 p.
- d) Mistä Sussu ja Jesse ostivat keikkaliput?
_____ / 1 p.
- e) Kuinka paljon Sussu maksoi lipusta? _____ € / 1 p.
- f) Moneltako alkoi keikka, jolle Sussu meni? klo _____ / 1 p.
- g) Mistä Sussu tiesi, että Alex valehteli?
_____
_____
_____ / 2 p.
- h) Mistä Alex ja Sussu tuntevat toisensa?
_____ / 1 p.
- i) Alexin ja Sussun keskustelu tapahtuu konsertin jälkeisenä maanantaina.
Mikä on maanantain päivämäärä? _____ / 2 p.
- j) Kuinka kauan Sussun ja Alexin keskustelu kesti suurin piirtein?
_____ / 1 p.

yhteensä _____ / 14 p.

KÄÄK!

© Ikbenhet

Veteraanin Akussa on rockia

Aku Anka on Suomen suosituin aikakauslehti. Nykyään tiedetään jo yleisesti, ettei Walt Disney suinkaan piirtänyt kaikkia sarjakuvia itse. Yksi veteraaneista on italialainen Marco Rota, 63, joka alkoi tehdä Disneysarjakuvia vuonna 1971.

”Carl Barksin tarina Vanhan linnan salaisuus teki vuonna 1949 valtavan vaikutuksen. Silloin ei piirtäjien nimiä kerrottu. Minäkin uskoin, että Disney tekee kaiken itse. Barksin nimen kuulin vuonna 1962, kun menin töihin Disneytä Italiassa kustantavalle Mondadorille. Barksin jäljen kylä tunnistaa ja kysyin hänen nimeään heti ensimmäiseksi”, Rota muistelee.

Hän sai esikuvansa nimen selville aikaisin. Suurelle yleisölle Barks paljastui Amerikassa vasta 1960-luvun lopussa. Suomessa tieto levisi 1970-luvun alussa.

Rota kävi Milanossa taidekoulua iltaisin ja ryhtyi sarjakuvapiirtäjäksi.

Nykyään Milanossa toimii jopa Disneyakatemia, jossa nuorille opetetaan ankkosten piirtämistä.

Sarjakuvapiirtäjänä Rota on itseoppinut. Hän sanoo esikuvikseen myös Flash Gordonin piirtäjän Alex Raymondin ja Prinssi Rohkean tekijän Hal Fosterin – samat klassikot kuin itse Barks.

Ensimmäisen sarjakuvansa Rota sai julkaistuksi 16-vuotiaana, vuonna 1958. Disneysarjoja oli alettu tuottaa Italiassa vuonna 1953, mutta Rota piirsi aluksi muita seikkailusarjoja.

Nykyään ankkosten ohella myös muut Disneyhahmot, kuten Mikki ja Hesse, ovat hänelle vanhoja tuttuja.

”Aku on suosikkini. Hänessä on rockia, samoin Roopessa. Sen sijaan Pelle Peloton, Hannu Hanhi ja Mikki ovat minusta vähän mitäänsanomattomia tyypejä”, Rota myöntää. Juuri ilmestyneessä albumissa Painajainen Paratiisitiellä onkin seitsemän ankkatarinaa ja yksi Mikki.

Myös suomalaiset suosivat Akua ylivoimaisesti enemmän kuin Mikkiä.

Italia on suurimpia Disneysarjakuvien tuottajia. Rota näkee sikäläisissä sarjoissa myös hienoisia eroja muihin, vaikka Ankkalinnan maailman ja asukkaiden jatkuvuutta valvotaan periaatteessa tarkkaan.

”Italialaiset tarinat ovat ehkä hieman kotoisampia tai maalaismaisempia kuin amerikkalaiset. Minulle Ankkalinnan esikuva on tosin aina ollut New York

– kansainvälinen, moderni ja monipuolinen metropoli. Roopekin muistuttaa newyorkilaista miljonääriä Paul Gettyä.”

Disneysarjakuvien erot ovat kuitenkin hyvin pieniä. Sarjakuvat leviävät moniin maihin eikä Ankkalinna saa näyttää kovin vieraalta missään. Vapaampaa on, kun Ankat seikkailevat eksoottisissa maissa. Paitisi että sekin on jo vähän muuttunut.

”Ennen vain mielikuvitus oli rajana. Nykyään lapsetkin tietävät, millaista on vaikka Amazonasilla, joten pitää olla realistisempaa.”

Harri Römpötti,
Helsingin Sanomat
29.10.2005
(lyhennetty)

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse S = sopii TAI E = ei sovi.

- a) Walt Disney ei piirtänyt kaikkia sarjakuvia itse. _____
- b) Tarina "Vanhan linnan salaisuus" teki suuren vaikutuksen Barksiin. _____
- c) Marco Rota alkoi piirtää 63-vuotiaana. _____
- d) Rota on opiskellut Milanossa sarjakuvapiirtämistä. _____
- e) Marco Rotalla ei ole esikuvia. _____
- f) Disney-sarjoja alettiin tuottaa Italiassa vuonna 1962. _____
- g) Roope on Marco Rotalle mieluinen hahmo. _____
- h) Sana "mitäänsanomaton" tarkoittaa tylsää. _____
- i) Rota pitää Milanoa Ankkalinnan esikuvana. _____
- j) Artikkelin on julkaistu Helsingin Sanomissa lokakuussa 2005. _____

_____/ 10 p.

2. Vastaa kysymyksiin.

- a) Mikä tieto levisi Suomeen 1970-luvulla? _____
 _____
 _____
- b) Mitä teksti kertoo Hal Fosterista? _____
 _____
 _____
- c) Mitä Disney-akatemiassa opetetaan? _____
 _____
 _____
- d) Mitä toimittaja tarkoittaa, kun hän kutsuu Rotaa veteraaniksi? _____
 _____
 _____

_____/ 8 p.

yhteensä ____/ 18 p.

Sopiiko väite kuvaan? Merkitse S = sopii TAI E = ei sovi.

(1 p. / oikea vastaus)

- a) Ulkona sataa vettä. E
- b) Tytöllä on sateenvarjo kädessään. S
- c) Lintu istuu puun oksalla. E
- d) Kolme lasta keinuu. E
- e) Raitapaitaisella naisella on puhelin kädessään. E
- f) Reput ovat penkillä. E
- g) Suojatiellä on jalankulkijoita. S
- h) Bussipysäkillä seisoo isä lapsen kanssa. S
- i) Pyörätelineessä on pyöriä. S
- j) On yö. E
- k) Suojatien eteen on pysähtynyt pakettiauto. E
- l) Kello on kymmenen. S
- m) Pallo lentää aidan yli. S
- n) Saparopäisellä tytöllä on pisamia. S
- o) Taivas on täysin pilvetön. E
- p) Kenelläkään ei ole huppua päässään. E

yhteensä 16 p.

B Mallivastaukset

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse S = sopii TAI E = ei sovi.
Jos väite ei sovi tekstiin, korjaa väite viivalle.

0,5 p. / oikea vastaus väitteeseen (yht. 5 p.), 1 p. / oikein korjattu väite (yht. 5 p.)
Jos oppilas on merkinnyt väitteeseen E, vaikka siinä pitäisi olla S, mutta korjannut väitteen oikein, saa väitteestä 0,5 p.

- a) Yöllä oli satanut vähän lunta. E

Yöllä oli satanut paljon lunta.

- b) Aada tuli myöhässä kouluun. S

- c) Aadan mielestä matematiikan tunti oli vaikea. S

- d) Matematiikka on Aadan lempikouluaine. E

Englanti on Aadan lempikouluaine.

- e) Toisella oppitunnilla oli liikuntaa. E

Toisella oppitunnilla oli englantia. TAI Viimeisellä oppitunnilla oli liikuntaa.

- f) Englannin tunnin opettaja ei osannut englantia. S

- g) Liikuntatunnilla oli sijaisopettaja. E

Englannintunnilla oli sijaisopettaja. TAI Liikunnantunnilla ei ollut sijaisopettajaa.

- h) Aada rakensi välitunnilla lumilinnan kolmen ystävänsä kanssa. E

Aada rakensi välitunnilla lumilinnan kahden ystävänsä kanssa.

- i) Aada ei pitänyt koulupäivän lounaasta. S

- j) Aada unohti luistimet kotiin, koska hän oli innoissaan lumesta. S

_____/ 10 p.

2. Vastaa kysymyksiin tekstin perusteella.

(2 p./ oikea vastaus, 1 p. / osittain oikea vastaus, 0 p. / väärä vastaus)

a) Miksi opettaja ei ollut Aadalle vihainen?

Koska opettaja ymmärsi, miksi Aada oli myöhässä koulusta.

b) Mitä yllättävää koulupäivän aikana tapahtui? (mainitse ainakin yksi asia)

Esim. Aada myöhästyi koulusta, koska oli satanut paljon lunta. / Englanninopettaja oli sairaana ja hänellä oli sijainen. / Englannin tunnin opettaja ei osannut englantia. Esim. lumilinnan rakentaminen päivänä, jolloin on satanut paljon lunta, ei sen sijaan ole yllättävää.

c) Mikä teki Aadan liikuntatunnista hankalan? (mainitse kaksi asiaa)

Aada oli unohtanut luistimet kotiin. Aadalla oli kova nälkä.

d) Miksi muut oppilaat halusivat tulla leikkimään Aadan kanssa välitunnilla?

Toiset ihastelivat Aadan rakentamaa lumilinnaa. (2 p. vastauksessa pitää mainita, että muut ihastelevat lumilinnaa / haluavat leikkiä siinä tai muuten muiden reaktio. Jos on maininnut vain, että Aada rakensi ystävineen lumilinnan, saa siitä yhden pisteen.)

_____/ 8 p.

yhteensä _____/ 18 p.

C Mallivastaukset

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse **_S_** = sopii TAI **_E_** = ei sovi.

(1 p. / oikea vastaus)

- a) Koulun kirpputorilla myytiin hyväkuntoisia urheiluvälineitä ja kirjoja. **_S_**
- b) Ahmed ja Miro ostivat shakkilaudan. **_E_**
- c) Maapallon luonnonvarat ovat rajattomat. **_E_**
- d) Kierrättäminen hidastaa ilmastonmuutosta. **_S_**
- e) Koulun urheilukentälle oli rakennettu väliaikainen pysäköintialue, koska tapahtumaan tultiin henkilöautoilla. **_E_**
- f) Julian äiti pelkäsi karpäsiä. **_E_**
- g) Energiajuomatölkit kannattaa heittää roskiin. **_E_**
- h) Joku ehdotti, että käsityötunneilla voisi uudistaa vanhoja vaatteita. **_S_**
- i) Saunapuron koululla on oma koululehti. **_S_**
- j) Oppilaskunnan keskustelupaneeli järjestettiin liikuntasalissa. **_E_**

____/ 10 p.

2. Selitä omin sanoin, mitä tarkoittavat seuraavat ilmaisut.

Malli -> "puheensorina" - tarkoittaa vilkkaasta keskustelusta aiheutuvaa ääntä

(2p./oikea vastaus, osittain oikeasta vastauksesta voi saada 1p.)

a) "tiuhaan tahtiin"

Esimerkiksi "Nopeasti." "Ripeästi."

b) "tinkiä"

Esimerkiksi "Yrittää alentaa ostoksen hintaa."

c) "tuoda esille omat näkemyksensä"

Esimerkiksi "Kertoa oman mielipiteensä." Kertoa, mitä mieltä on asiasta."

____/ 6 p.

3. Lue teksti ja poimi neljä erilaista asiaa, joilla oppilaat tai vanhemmat yrittävät vaikuttaa ilmastonmuutokseen.

Vaihtoehtoja on enemmän kuin neljä. Riittää, jos oppilas luettele neljä asiaa. Esimerkkejä: kierrätys (lasi, biojäte, pahvi, muovi, tölkit), liikkuminen kävellen ja pyörällä, kirpputori, hyvien käytännönvinkkien jakaminen, tiedon jakaminen ja pohtiminen (oppitunnit, teemapäivä, paneelikeskustelu), oman toiminnan merkitys, vaatteiden tuunaaminen, tavaroiden yhteiskäyttö, kasvisruokapäivä.

____/ 2 p.

yhteensä 18 p.

D Mallivastaukset

Vastaa kysymyksiin.

- a) Missä kaupungissa Blue Ponin konsertti järjestettiin?
Helsingissä. 1 p.
- b) Minä päivänä Sussu meni Blue Ponin keikalle?
viikonpäivä **perjantai** päivämäärä **29.10.** 2 p.
- c) Missä myytiin lippuja Blue Ponin keikalle?
Lippupalvelusta: **lippumestarit.fi, kaikkiliput.fi, pääsylippu.fi ja ovelta** 2 p.
(Yhden pisteen saa, jos on osannut mainita lippupalvelun tai yhden nettiosoitteen ja yhden pisteen saa, jos on osannut mainita, että lippuja saa myös ovelta. Täydet pisteet saa myös vastauksesta "netistä ja ovelta".)
- d) Mistä Sussu ja Jesse ostivat keikkaliput?
Ovelta. 1 p.
- e) Kuinka paljon Sussu maksoi lipusta? **40 €** 1 p.
- f) Moneltako alkoi keikka, jolle Sussu meni? **klo 19.00** 1 p.
- g) Mistä Sussu tiesi, että Alex valehteli?
Alex sanoi olleensa keskiviikkona keikalla, vaikka keskiviikkona ei ollut keikkaa.
(Yksi piste siitä, että sanoo, että keikkaa ei ollut ja yksi siitä, että Alex sanoi olleensa keskiviikkona.) 2 p.
- h) Mistä Alex ja Sussu tuntevat toisensa?
Koulusta. 1 p.
- i) Alexin ja Sussun keskustelu tapahtuu konsertin jälkeisenä maanantaina.
Mikä on maanantain päivämäärä? **1.11.** 2 p. / 0 p.
(Oikeasta vastauksesta saa kaksi pistettä, väärästä vastauksesta ei saa pisteitä.)
- j) Kuinka kauan Sussun ja Alexin keskustelu kesti suurin piirtein?
Noin 10–15 minuuttia. 1 p.

yhteensä / 14 p.

E Mallivastaukset

1. Sopiiko väite tekstiin? Merkitse S = sopii TAI E = ei sovi.

(1 p./oikea vastaus)

- a) Walt Disney ei piirtänyt kaikkia sarjakuvia itse. S
- b) Tarina "Vanhan linnan salaisuus" teki suuren vaikutuksen Barksiin. E
- c) Marco Rota alkoi piirtää 63-vuotiaana. E
- d) Rota on opiskellut Milanossa sarjakuvapiirtämistä. E
- e) Marco Rotalla ei ole esikuvia. E
- f) Disney-sarjoja alettiin tuottaa Italiassa vuonna 1962. E
- g) Roope on Marco Rotalle mieluinen hahmo. S
- h) Sana "mitäänsanomaton" tarkoittaa tylsää. S
- i) Rota pitää Milanoa Ankkalinnan esikuvana. E
- j) Artikkelin on julkaistu Helsingin Sanomissa lokakuussa 2005. S

____/ 10 p.

2. Vastaa kysymyksiin.

(Vastaus hyväksytään, jos keskeinen ajatus on oikein.)

- a) Mikä tieto levisi Suomeen 1970-luvulla?
Disney ei piirtänyt sarjakuvia yksin. TAI Barks oli piirtänyt Disneyn sarjakuvia. 2 p.
- b) Mitä teksti kertoo Hal Fosterista?
Esim. Hän on Marco Rotan esikuva. TAI
Hän on Prinssi Rohkean tekijä. 2 p.
- c) Mitä Disney-akatemiassa opetetaan?
Nuorille opetetaan ankkujen piirtämistä. 2 p.
- d) Mitä toimittaja tarkoittaa, kun hän kutsuu Rotaa veteraaniksi?
Esim. Rota on kokenut piirtäjä. TAI Rota on piirtänyt pitkään. 2 p.

____/ 8 p.

yhteensä 18 p.

Koontilomakkeet

Luokka _____ Lukukausi _____	Oppimäärä		Liikettä lukutaitoon! -tehtävien pistemäärät (max)					Viimeisimmän ALLU-testin tulos		
	Suomen kieli ja kirjallisuus	Suomi toise- na kielenä ja kirjallisuus	A (16)	B (18)	C (18)	D (14)	E (18)	Kokonais- pisteet (84)	Luetun ym- märtämisen taso	Teknisen lukutaidon taso
Nimi										

Liikettä lukutaitoon!

A

_____ p.

kuva ja lause

B

_____ p.

koulupäivän kuvaus

C

_____ p.

teemapäivän selostus

D

_____ p.

tiedon soveltaminen

E

_____ p.

lehtiartikkeli